

Wespendif op de uitkijk, augustus 2025, Goois Natuurreservaat | Jan Loggen

De Wespendif

Jan Loggen

Op de vroege morgen van zaterdag 10 augustus was ik, zittend op een boomstam in de bossen van het Goois Natuurreservaat, van een heerlijke bak koffie aan het genieten. Terwijl ik daar zat kwam er ineens laag tussen de bomen door een grote roofvogel aanvliegen. Hij landde met zijn rug naar me toe op een afgebroken tak in een naaldboom. Het verenkleed op zijn rug was donkerbruin gekleurd en hij had ook een vrij lange staart. Het kon haast geen Buizerd zijn. Toevallig had ik mijn Lumix-camera, een eenvoudig toestel met een kleine zoomlens (60x) bij me. Omdat hij met zijn rug naar me toe zat, kon ik het toestel gewoon uit de hoes halen, zonder dat hij iets merkte. Ik was blij verrast toen hij opzij keek en het een Wespendif bleek te zijn met zijn karakteristieke duifachtige kop. Opvallend is ook de gele iris. Na

ongeveer een minuut vloog hij tussen de bomen door weer het bos in. Een dag later zag ik weer een Wespendif laagvliend over de boomtoppen. Er zijn voor een broedgeval drie uitsluitende waarnemingen nodig (Hustings 1985). Met twee waarnemingen is dat net niet genoeg. Wat wel een aanwijzing voor een broedgeval kan zijn, volgens de net genoemde bron, is dat de eerste waarneming een laagvliend exemplaar (en ook nog vroeg in de ochtend) was.

Broedgeval

Uiteraard ben ik op zoek gegaan naar een mogelijk nest, maar horsten van Wespendifen zijn moeilijk te vinden. Wespendifen broeden bij voorkeur in grotere aaneengesloten bospercelen met een gesloten kroonlaag, zodat de kans op ontdekking van het nest door

het ontbreken van direct zonlicht laag is. Dit is vooral ter voorkoming van predatie door bijvoorbeeld de Havik en om daarmee de veiligheid van de jonge Wespendifen op het nest te vergroten. Het op grotere schaal via kap omvormen van naaldbos naar loofbos (in plaats van sturen op een geleidelijke successie) kan het bos langere tijd minder geschikt maken als broedhabitat (Kleyheeg et al. 2020).

Status en bosbeheer

De Wespendif is een zeldzame broedvogel in Nederland. De populatieomvang bedroeg in de periode 2015-2020 ongeveer 350 broedparen (bron: Sovon). Dit aantal is relatief stabiel, hoewel de trend snel in een negatieve curve kan ombuigen. In het werkgebied van de vogelwerkgroep is het een zeer schaarse broedvogel

Wespendief in vlucht, 7 juli 2018 | Hugo Weenen

(Jonkers et al. 1987). De Wespendief is een voedselspecialist als het gaat om wespbroed, het opgroeivoedsel voor jonge Wespendieven. Wespenvolken pieken door warmere voorjaren mogelijk eerder in de zomer, gevolgd door verval in de periode dat er jonge Wespendieven zijn, in juli/augustus (van Manen et al. 2011). Het gaat hierbij om in de grond levende sociale wespen. Hoewel ook muizen, amfibieën en andere kleine prooidieren op het menu van de Wespendief staan. Foeragerende Wespendieven zijn gevoelig voor verstoring door recreatie en loslopende honden. In de meeste Gooise bossen mag de hond na 15 juli, volgens de gebiedsbepalingen, los lopen. Veel hondenbezitters laten hun hond dan door de bossen rennen. Voor de Wespendief (en wellicht ook andere vogelsoorten en zoogdieren) heeft dit een versturende invloed op het grootbrengen van de jongen. Veel

van hun prooidieren vangen ze op de grond. En voor het uithalen van een wespennest is tijd en rust nodig. Voor het bosbeheer wordt geadviseerd om zo weinig mogelijk in te grijpen in de natuurlijke successie van vooral Grove dennenbos (wel extensief dunnen), dus sturen op het geleidelijk ‘verloven’ in plaats van omvorming door middel van grootschalige kap (Bouwsteen A072 Wespendief broedvogel, versie oktober 2024). Geleidelijke omvorming bij het bosbeheer is bij het Goois Natuurreservaat inmiddels het beleid. Daarnaast wordt het ontwikkelen van een structuurrijke ondergroei geadviseerd met als doel om alternatieve voedselbronnen te stimuleren (naast wespen, bijen en hommels). Met de aanleg van poelen kan de beschikbaarheid van amfibieën worden gestimuleerd die ook vaak als prooi op het menu van de Wespendief staan (Glutz von Blotzheim et al. 1971).

Met grote vleugelslagen en een krachtige afsprong vliegt hij bos in, augustus 2025, Goois Natuurreservaat | Jan Loggen

Bronnen

- Hustings M.F.H. (eindredactie) 1985. Natuurbeheer in Nederland, deel 3, Pudoc, Centrum voor Landbouwpublikaties en Landbouwdocumentatie, Wageningen.
- Kleyheeg E., Alefs P., Van Manen W. & Teunissen W. 2020. Habitatvoorkeur van Wespendieven in het Drents-Friese Wold. Sovon-rapport 2020/08. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Jonkers D.A., Kole, R.A., & Taapken J. 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum
- Van Manen W., Van Diermen J., Van Ruin S. & Van Geneijgen P. 2011. Ecologie van de Wespendief *Pernis apivorus* op de Veluwe in 2008-2010, populatie, broedbiologie, habitatgebruik en voedsel. Natura 2000 rapport, Provincie Gelderland Arnhem NL, Stichting Boomtop, Assen.
- Sovon, Bouwsteen A072 Wespendief broedvogel (versie oktober 2024)
- Glutz von Blotzheim U., Bauer K.M. & Bezzel E. 1971. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 4. Falconiformes. Akademische Verlagsgesellschaft Frankfurt am Main.